

Az „új megközelítés” megújulása

Lapunk mostani száma megkülönböztetett figyelmet szentel a szabványosításnak. Magyarország már az Európai Unióval kötött társulási megállapodásban – tehát még a teljes jogú tagságunk előtt – vállalta műszaki szabályozási rendszerünk közelítését az európai normákhoz. Taggá válásunkkal már a teljes harmonizáció kötelezettsége hárult a magyar félre. Ezek az évek nem csak az új tagországoknak – így Magyarországnak – jelentettek jelentős változást a műszaki szabályozás területén, hanem az Unió egészének is, mivel erre az időszakra tehető az egységes belső piac kiteljesedésének az ideje, és a 80-as években meghirdetett „új megközelítésű” (new approach) műszaki szabályozási politika gyakorlati megvalósulásának hőskora.

Az új megközelítés elve alapján álló európai szabályozás szerint a nemzeti jogszabályok alapját képező európai irányelvek csak az alapvető biztonsági követelményeket írják elő, a megvalósítás módját az ún. harmonizált európai szabványokra bízják. A „harmonizált” jelző arra utal, hogy az irányelv és a szabvány között már a megalkotás során megteremtették az összhangot. Amennyiben a szabványt önkéntesen alkalmazó betartja az abban rögzített követelményeket, terméke, eljárása meg fog felelni a jogszabályi előírásoknak. Ha az alkalmazó választási szabadságával élve a szabványtól eltérő megoldást választ, ezt megteheti, de igazolnia kell, hogy terméke, eljárása megfelel a jogszabálynak. Nincs szükség a szabvány kötelezővé tételére, mivel a szabvány előírásainak érvényesülése nem külső kötelezettségen, hanem önkéntes jogkövetés folytán, illetve gazdasági előnyöket magában foglaló racionális belátáson alapul. Az Európai Bizottság egy 2004-ben született állásfoglalása megállapítja, hogy az európai szabványosítás az egységes belső piac megvalósításában sikeres és alapvető eszköznek bizonyult.

Miközben az új megközelítés alapján kialakított megfelelőségértékelési rendszer szintén eredményesen járult hozzá a belső piac kiteljesedéséhez, az időközben felgyülemlett tapasztalatok azt mutatták, hogy a működésben gyenge pontok is vannak. Ezért szükségesnek mutatkozott a megfelelőségértékelés szervezeteinek működését és eljárásainak hatékonyságát javító új szabályozások uniós szinten történő megalkotása. A megfelelő tagországi egyeztetések után az Európai Unió 2008. június 23-án három új jogszabályt fogadott el, amelyek az adott tárgyban korábban

hozott jogszabályokat hatályon kívül helyezik és a következő területeket szabályozzák:

1. Az akkreditálás és a piacfelügyelet megerősítése, a CE jelöléssel kapcsolatos szabályozás szigorítása. Az Európai Parlament és a Tanács rendeletének célja, hogy a jelenleg a tagállamokban különböző rendszerekben működő akkreditálást egy egységes, átfogó közösségi szabályozás keretei közé illessze. Rögzíti az akkreditálással szemben támasztott szervezeti és eljárási követelményeket, ami jelentős előrelépést jelent ezen a területen. Többek között arról rendelkezik, hogy egy szervezet akkreditációját más tagországban is el kell fogadni, a nemzeti akkreditáló testületnek nonprofit szervezetként kell működnie, teljesen függetlennek kell lennie minden más megfelelőségértékelési szervezettől, és nem lehet versenyhelyzetben az általa akkreditált szervezettel.
2. Általános keretszabályozás a termékek piacra juttatásával kapcsolatban. Az Európai Parlament és a Tanács határozata egy horizontális jellegű szabályozás, amely az alkalmazandó jogi kereteket jelöli ki a gazdaság szereplői számára, így többek között a megfelelőségértékelési eljárásokat és az Európai Bizottsághoz bejelentett (notifikált) testületekkel szemben támasztott követelményeket.
3. Bizonyos nemzeti előírások alkalmazása más országban jogszerűen forgalmazott termékek esetében. Ez a rendelet az Európai Bíróságnak a kölcsönös elismerés kérdésében hozott döntéséből származtatott gyakorlat hatékonyabbá tételét tűzi ki célul. A döntés értelmében, egy más tagországban jogszerűen piacon lévő termék forgalmazását nem tilthatja meg egy importáló ország, csak kivételes (biztonságot érintő) esetekben. A rendelet definiálja egyrészt a nemzeti hatóságok, másrészt a termékeiket forgalmazni kívánó vállalkozások jogait és kötelezettségeit.

Az Unió a fenti három jogszabállyal életbe léptetett intézkedéscsomaggal minden bizonnyal jelentős előrelépést tesz a termékek és szolgáltatások szabad áramlásának még esetenként útjában álló akadályok csökkentése terén.

